

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

70 Καὶ ἐκεῖ, ὅπου κατήντησα, στὸν σκοτεινὸν τὸν τόπον,
ὄχλον μ' ἐφάνην κ' ἤκουσα καὶ ταραχὴν ἀνθρώπων,
διὰ τό 'μπα μου νὰ μάχονται, διὰ μένα νὰ λαλοῦσι
καὶ ἐδόθη λόγος μέσα τους νὰ πένουσι νὰ δοῦσι
τίς εἰς τὸν Ἄδην ἔσωσεν, τίς ταραχὴν ἐποῖκεν
καὶ τίς τὴν πόρταν ἤνοιξε δίχως βουλήν κ' ἐμπήκεν.
Καὶ δύο μ' ἐφάνην κ' ἦλθασι μαῦροι καὶ ἀραχνιασμένοι,
ὡς νέων σκιά καὶ χαραγὴ, μυριοθορυβούμενοι.

75 Κλιτὰ μ' ἐχαιρετήσασιν, ἡμέρα μ' ἐσυντύχαν
κ' ἐγὼ ἐκ τοῦ φόβου ἐπάρθηκα, τί ἀποκριθῆν οὐκ εἶχα.
Λέγουν μου: «Πόθεν καὶ ἀπὸ ποῦ; Τίς εἶσαι; Τί γυρεύεις;
Καὶ δίχως πρόβodon ἐδῶ στὸ σκότος πῶς ὀδεύεις;
Πῶς ἐκατέβης σύψυχος, συζώντανος πῶς ἦλθες

80 καὶ πάλιν στὴν πατρίδα σου πῶς νὰ στραφῆς ἐκεῖθες;
Ὅπου στὸν Ἄδην κατεβῆ οὐ δύναται διαγεῖρειν
μόνον ἢ Νεκρανάστασις μπορεῖ νὰ τὸν ἐγείρη.
Τὰ χνότα σου μυρίζουσι καὶ τὰ λινὰ σου λάμπουν,
νὰ εἶπες λιβάδιν ἔτρεχες καὶ μονοπάτια κάμπου:

85 ἀπὸ τὸν κόσμον ἔρχεσαι, τῶν ζωντανῶν τὴν χώραν!
Εἰπέ μας ἂν κρατεῖ οὐρανὸς κι ἂν στέκει ὁ κόσμος τώρα·
εἰπέ ἂν ἀστράπτει καὶ βροντᾶ καὶ ἂν συννεφιᾶ καὶ βρέχει
καὶ ὁ Ἰορδάνης ποταμὸς ἂν κυματεῖ καὶ τρέχει·
καὶ ἂν εἶναι κῆποι καὶ δεντρά, πουλιὰ νὰ κιλαδοῦσι

90 καὶ ἂν ἐμυρίζουν τὰ βουνιὰ καὶ τὰ λαγκάδια ἀχοῦσιν.
Εἶναι λιβάδια δροσερά, φουσᾶ γλυκὺς ἀέρας,
λάμπουσι τ' ἄστρον τ' οὐρανοῦ καὶ αὐγερινὸς ἀστέρας;
Καὶ ἂν ἐσημαίνουν οἱ ἐκκλησιᾶς καὶ ψάλλουν οἱ παπάδες,
καὶ ἂν γέρνονται καὶ τὴν αὐγὴν ν' ἄφτουσι τὲς λαμπάδες.

- 95 Παιδιά και νὰ μαζώνονται νέοι τὸ καλοκαίριν
καὶ νὰ περνοῦν τὲς γειτονιὲς κρατώντ' ἀπὸ τὸ χέριν
καὶ μετὰ πόθου τὴν αὐγὴν νὰ παρατραγουδοῦσι
καὶ σιγανὰ νὰ περπατοῦν, μὲ τάξιν νὰ περνοῦσι;
Γίνονται γάμοι καὶ χαρὲς, παράταξες καὶ σκόλες;
- 100 Φιλοτιμοῦνται οἱ λυγερὲς τάχα καὶ χαίροντ' ὅλες;
Στὸν κόσμον, τὸν ἐδιάβαινες, στὲς χῶρες, τὲς ἐπέρνας,
οἱ ζωντανοί, ὅπου χαίρονται, ἂν μᾶς θυμοῦντ' εἰπέ μας·
εἰπέ μας, θλίβονται διὰ μᾶς καὶ κόπτονται καμπόσον;
Σὰν ὄντε μᾶς ἐθάψασιν τάχα λυποῦνται τόσον;
- 105 Βαστᾶς μαντᾶτα καὶ χαρτιά, παραγγελιὲς θλιμμένων
ἐδῶ στὸν Ἄδην τὸν πικρὸν καὶ τὸν ἀσβολωμένον;
'Ανάγνωσέ μας τὰ χαρτιά καὶ πέ μας τὰ μαντᾶτα
καὶ εἴτι στὸν Ἄδην ἔχωμεν, δῶσ' μᾶς τ' αὐτὰ καὶ νὰ τα!»
Καὶ εἰς πᾶσα λόγον ἔκλαιγαν, εἰς πᾶσα δυὸ στενάζαν:
- 110 «Σκόρπισε, χῶμαν ἄλαλον· ἄνοιξε, γῆς, ἐκράζαν·
κ' οἱ πόρτες τοῦ Ἄδου ἄς χαλαστοῦν καὶ ἄς πέσουν οἱ κατῆνες,
νὰ ἔμψη τὸ δρόσος τ' οὐρανοῦ, νὰ μποῦν τοῦ ἡλιοῦ οἱ ἀκτῖνες.
Νὰ ἰδῆ ὁ εἶς τὸν ἄλλον μας, λίγη φωτιὰ ἄς προβάλη,
ἂν ἔχου οἱ νέοι τὴν ὄψιν τους καὶ οἱ λυγερὲς τὰ κάλλη.
- 115 Καὶ ἂν τὸ Σαββάτον βιάζονται ἀπ' ὥρας νὰ σκολάσουν,
νὰ ἐμπαίνουσιν εἰς τὸ λουτρὸν, νὰ ἐβγαίνουσιν, ν' ἀλλάσσουν
καὶ τὸ ταχὺ τὴν Κυριακὴν τὴν ὄψιν τους νὰ πλένουν
καὶ σκολινὰ νὰ βάνουσι, στὴν ἐκκλησιὰν νὰ πηαίνουν·
καὶ ἂν μετὰ βάγιων καὶ μαντυῶν οἱ ἀρχόντισσες γυρίζουν
- 120 καὶ ὡς ἀπὸ μόσχου καὶ λουτροῦ περνώντα νὰ μυρίζουν.
Νὰ ἔχουν οἱ ἀρχόντισσες ἀνιές, παλάτια καὶ τρικλίνους
καὶ ἂν ἔναι θάρρος εἰς αὐτὲς καὶ ὑπεριψιὰ εἰς ἐκείνους,
νὰ σύρνουσιν ὑποταγές, στοὺς κάμπους νὰ τεντώνουν

και με γεράκια και σκυλιά περδίκια να ζυγώνουν.

125 Και ἂν προτιμεύγουν γέροντες μικροὶ καὶ ἰκοδεσπότες,
ὡσὰν ἐπροτιμεύγουντα, ὄντεν ἐζοῦμαν τότες».

Εἶδα τοὺς πῶς ἐκόπτοντα καὶ πῶς ἀναστενάξαν
καὶ ὁ κόσμος πῶς πορεύεται νὰ τοὺς εἰπῶ μ' ἐβιάξαν.

καὶ ὡσὰν ἐψυχοπόνεσα καὶ κάμποσα ἐλυπήθην,
130 ὁ κόσμος πῶς πορεύεται νὰ τοὺς εἰπῶ ἐθυμήθην.

Εἶπα τοὺς: «Οὐρανὸς κρατεῖ καὶ ὁ κόσμος πάλιν στέκει·
ἐκ τὰ θυμᾶστε τίποτας οὐκ ἔλειπεν ἀπ' ἔκει:
ἀνθεῖ, καρπίζει, γεωργᾶ, φυτρώνει καὶ μυρίζει,
χρόνος ὁ δωδεκάπλοκος ὡσὰν τροχὸς γυρίζει.

135 Ἄλλοι τὸν κόσμον χαίρουνται καὶ ἐσᾶς οὐδὲν θυμοῦνται
καὶ ἄλλους οἱ πόνοι δαπανοῦν, γιὰ λόγου σας λυποῦνται».

Λέγουν με: «Αὐτοί, ὅπου χαίρουνται, ἔχουν ἐδῶ μοιράδι,
ἐκ τοὺς ἐθάψαν εἰς τὴν γῆν κ' ἐπέψαν εἰς τὸν Ἄδην;»

Λέγω τοὺς: «Ὅπου χαίρουνται καὶ αὐτοὶ μοιράδι ἔχουν,
140 ἀλλ' ἀπολησμονῆσαν τοὺς, ὅκαὶ ἀπ' αὐτοὺς ἀπέχουν·
μὲ ἄλλους τὸν βίον τοὺς χαίρουνται καὶ αὐτῶν ἐλησμονῆσαν,
νὰ εἶπες οὐκ εἶδαν τοὺς ποτὲ οὐδὲ στὸν κόσμον ἦσαν».

Καὶ ἀναστενάξαν κ' εἶπασιν: «Οἱ νές, ὅπου ἐχηρέψαν,
τάχα στεφάνιν δεύτερον νὰ βάλουν ἐγυρέψαν;

145 Ἦ μαῦρα ράσα ἐβάλασιν καὶ τὸν σταυρὸν φοροῦσι
καὶ εἰς μοναστήρια κάθονται, διὰ ἐμᾶς παρακαλοῦσι;
Μὴ μᾶς τὸ κρύψης, πέ μας το, πῶς εἶναι, πῶς δοικοῦνται·
ἦ μ' ἄλλους τρῶν καὶ πίνουσιν κ' ἐμᾶς οὐδὲν θυμοῦνται».

Καὶ ὡς εἶδα πῶς ἐκόπτονταν κ' ἐβιάζονταν νὰ μάθουν,

150 ἐσίγησα τ' ἀποκριθῆν, μὴ κόπτωνται καὶ πάθουν·

ἀκόντα τὰ γενόμενα, μὴ τοὺς πληθύνουν πόνοι·

εἶπε μου μέσα ὁ λογισμὸς: «Τοῦτο δοικᾶ καὶ σώνει».

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

- Ἔποικα σχῆμα σιωπῆς κ' ἔσεισα τὸ κεφάλιν
καὶ ὀμπρὸς ὀπίσω ἐγύρισα μὴ μ' ἐρωτήσουν πάλιν.
155 Κ' ἐκεῖνοι πάλιν πρὸς ἐμὲ ἀρχῆθεν ἐγυρίσαν
καὶ πρὸς τὸ πρῶτον ρώτημαν πάλιν μ' ἀνερωτήσαν·
«Τί καρτερεῖς τ' ἀποκριθῆν; ἄνθρωπ', ἀπιλογήσου·
εἰς τὰ πονοῦμεν πόνεσε, στὰ πάσχομεν λυπήσου!»
Καὶ κάποτε ἀποκρίθηκα, εἶπα τους: «Τί ἐρωτᾶτε;
160 Καὶ τί με βιάζετε νὰ πῶ τὸ ἡξεύρω καὶ μισᾶτε;
Ἡξεύρετε τὸ γίνεται· μόνον ἐδᾶ οὐκ ἐφάνη·
φίλον οὐκ ἔχει ὀποῦ θαφῆ, ἀλλ' οὐδ' ὄπ' ἀποθάνη.
Λέγει το κ' ἡ παραβολὴ ἀλήθεια καὶ ὄχι ψόμα·
ἀλὶ τὸν βάλουν εἰς τὴν γῆν καὶ τὸν σκεπάσῃ χῶμα!
165 Λέγω τους: πρὸς ἀπόκρισιν τάχα δοικᾶ σας τοῦτο;
Ἐάν οὐ δοικᾶ, νὰ σᾶς εἰπῶ τὸ τέτοιον καὶ τοσοῦτον,
πολλὰ ν' ἀναστενάξετε, νὰ μυριολυπηθῆτε
καὶ ὡς ἐξ ἀνάγκης καὶ σπουδῆς στὸν Ἄδην νὰ στραφῆτε.
Ἵμως, ὡς μ' ἐρωτήσετε, θέλω σᾶς τ' ἀναφέρει,
170 στὸν κόσμον πῶς πορεύεται τοῦ καθενὸς τὸ ταίρι:
Οἱ νές, ὀποῦ ἐχηρέψασιν, ἀλλῶν χεῖλη φιλοῦσιν,
ἄλλους περιλαμπάνουσιν κ' ἐσᾶς καταλαλοῦσιν.
Στολίζουν τους τὰ ροῦχα σας, στρώνουν τους τ' ἄλογά σας
κ' ἔχουν καὶ λόγον μέσα τους μὴ φέρουν τ' ὄνομά σας.
175 Καὶ τὸν ἐζήσασιν καιρὸν μὲ τὴν ἐσᾶς ὀμάδαν
ἐφάνην τους οὐκ ἐζήσαν ἡμέραν ἢ ἐβδομάδαν.
Ζῶντα σας ἐλογίζοντα ἄλλους τοὺς ἐγαποῦσαν·
νὰ λείψετε ἐσπουδάζασιν, νὰ ἐβγῆτ' ἐπεθυμοῦσαν·
καὶ ἀπὲν ἐσᾶς ἐθάψασιν καὶ τάχα μαῦρα ἐβάλαν,
180 ἐδιφορῆσαν ἀπ' αὐτὲς κ' ἔκαμαν πάλιν γάλαν.
Ἀπ' ἐντροπῆς ἐδείχασιν δάκρυα πικρὰ νὰ χύνουν
καὶ αὐτὲς ἐλέγαν μέσα τους μὲ ἄλλον ἄντρα νὰ μείνουν.

Στυλιανός Αλεξίου (επιμ.), *Μπεργαδής, Απόκοπος. Η Βοσκοπούλα* [Νέα Ελληνική Βιβλιοθήκη, ΠΟ 15], Βιβλιοπωλείον της Εστίας, Αθήνα 2002, σ. 7-42.